

Advies

DATUM 12 maart 2018

VOLGNUMMER 2017-2018/7

COMMISSIE Commissie voor Onderwijs

Zorg dat kinderen met specifieke onderwijsnoden een plaats kunnen vinden in een gewone school

De vernieuwing van het schoolinschrijvingsrecht kwam recent in een stroomversnelling. Eén groep kinderen komt in dat verband niet of nauwelijks in beeld: kinderen met een beperking. Nochtans vormt het inschrijvingsrecht een cruciaal element in de transitie naar meer inclusief onderwijs waarvoor het M-decreet en het ondersteuningsmodel de aanzet leverden.

Op 29 maart 2017 bezorgde de Kinderrechtencommissaris aan het Vlaams Parlement een advies over het ondersteuningsmodel dat de minister van Onderwijs kort daarvoor uittekende om de transitie naar meer inclusief onderwijs beter aan te sturen en te begeleiden. In dat advies legden we ook de link met het inschrijvingsrecht.

Nu het Vlaams Parlement zich weer volop buigt over de vernieuwing van het schoolinschrijvingsrecht brengen we dat éne punt uit ons advies over het ondersteuningsmodel graag terug onder de aandacht.

Het Kinderrechtencommissariaat adviseert

- om via het inschrijvingsrecht kinderen met specifieke onderwijsnoden meer kansen op inclusief onderwijs dicht bij huis te geven, met name door in scholen voor gewoon onderwijs een beperkt aantal plaatsen (bv. 5%) te reserveren voor kinderen met een geattesteerde beperking (verslag of gemotiveerd verslag).

Recht op inclusief onderwijs

Houd plaatsen vrij voor kinderen met specifieke noden

Op veel plaatsen in Vlaanderen is er een sterke mismatch tussen de vraag naar een plaats op school en het aanbod aan beschikbare plaatsen. Met als gevolg dat in veel scholen veel leerlingen geweigerd moeten worden omdat de capaciteit bereikt is. In zulke gebieden is het voor een leerling met specifieke onderwijsbehoeften die aanleiding gaven tot een verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs, extra moeilijk om een gewone school te vinden. Hun ouders zijn begrijpelijkerwijze wat selectiever in hun keuze. Ze zoeken een school die hun kind (in hun ogen) op de beste wijze de nodige (leer-)zorg kan bieden. De voorkeurscholen op hun lijst liggen daarom niet steeds heel dicht bij huis. Bij aanmeldingsprocedures voor het basisonderwijs waar het afstandscriterium een sterke rol speelt en enkele honderden meters het verschil kunnen maken, komen ze daardoor in een slechtere concurrentiepositie. Melden ze aan voor het secundair onderwijs dan zijn ze even afhankelijk van het toeval als andere kinderen. Het verschil is echter: Geraken ze ingeschreven, dan is dat voor hen onder ontbindende voorwaarde. Valt de afweging door de school over de proportionaliteit (redelijkheid) van de aanpassingen negatief uit, dan moeten de ouders toch nog op zoek naar een andere school. Maar veel andere scholen in de omgeving zitten dan al vol, wat de keuzemogelijkheden nog verder beperkt.

Overeenkomstig artikel 24, paragraaf 2 van het Verdrag over de Rechten van Personen met een Handicap willen we kinderen met een beperking evenveel kansen bieden als andere kinderen om in hun woonomgeving naar school te gaan.

Daarom adviseren we om in het inschrijvingsrecht te voorzien dat elke school (en vestigingsplaats) per capaciteitsgroep bijvoorbeeld minstens 5% van zijn capaciteit vrijhoudt voor kinderen met een verslag dat toegang geeft tot het buitengewoon onderwijs of een gemotiveerd verslag voor GON. Of een CLB-attest dat bevestigt dat zo'n verslag op komst is.

Hoe groot dat percentage best zou zijn, bepaalt de overheid liefst in functie van het aandeel kinderen met specifieke onderwijsbehoeften in Vlaanderen of in de regio. Omdat de zoektocht naar een inclusieve school vaak ook in de loop van het schooljaar en ook op latere leeftijd gebeurt (als het kind elders al enige jaren school liep) houden we dat beperkte aantal 'gereserveerde plaatsen' best aan tot het einde van het schooljaar en tot en met het zesde leerjaar. In zowel basis- als secundair onderwijs.

We vermoeden dat zo'n maatregel ook kan helpen om in het gewoon onderwijs de mindshift te realiseren die nodig is voor de transitie naar meer inclusief onderwijs. Uiteraard belet zo'n 5%-regel niet dat een school voor een geboortjaar of leerjaar (en studierichting) meer dan 5% kinderen met specifieke onderwijsnoden inschrijft – als er voldoende vrije plaatsen zijn en daar vanuit ouders een vraag naar is.